

Handläggare
Carina Fromm
Telefon: 08-50805178

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2018-04-12

Remiss av Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter

Remiss från kommunstyrelsen Dnr 2018/000069

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Marie Janemar
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms stads kommunstyrelse har tagit fram riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter som remitterats till förvaltningen. Riktlinjerna beskriver stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter och fördelar ansvaret mellan stadens nämnder. De omfattar nationella minoriteters rätt till sitt minoritetsspråk och sin kultur, deras rätt till delaktighet och inflytande samt rätten till förskola och äldreomsorg på sitt språk. I riktlinjerna anges även att kommunstyrelsen ska stödja kompetensutvecklingsinsatser och samordna arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter i staden. Förvaltningen välkomnar de gemensamma riktlinjerna och ser positivt på att ansvarsfördelningen förtydligas.

Bakgrund

Förvaltningen har mottagit remissen ”Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter”, dnr 2018/000069 för yttrande av samtliga stadsdelsnämnder, vissa facknämnder, nationella minoritetsföreningar med flera för yttrande.

Sammanfattning av remissen

Det finns fem nationella minoriteter i Sverige: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. 1999 fattade riksdagen beslut om anslutning till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter. 2009 antogs en ny lag (minoritetslagen) där ett antal grundläggande skyldigheter för kommuner, landsting och andra förvaltningsmyndigheter slås fast. Grundskyddet i lagen handlar om att synliggöra, stärka och utveckla de nationella minoritetsspråken och att skydda minoriteternas fortlevnad i Sverige. Utöver grundskyddet finns ett förstärkt skydd för de territoriellt bundna språken finska, meänkieli och samiska. I Stockholms stad innebär det att om språkkunnig personal finns har invånare rätt att få äldreomsorg på dessa språk och att använda dem vid myndighetskontakter. Vidare ingår Stockholms stad i förvaltningsområdet för finska.

I den senaste rapporten om Sveriges efterlevnad av ramkonventionen betonas att Sverige bör förstärka sina insatser för att lösa bristen på lärare i minoritetsspråken samt för lärare till tvåspråkig undervisning. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har lyft fram att den största utmaningen är personalförsörjning och svårigheten att hitta personal med språkkompetens i de nationella minoritetsspråken samt svårigheten att erbjuda riktade platser på äldreboenden utan att platser står tomma.

Stadens arbete med nationella minoriteters rättigheter

Kommunstyrelsen samordnar de nationella minoritetsfrågorna i staden. Stadsdelsnämnder och flera facknämnder genomför samråd med sverigefinnar. Staden erbjuder modersmål på samtliga nationella minoritetsspråk och det erbjuds förskola och öppen förskola på finska. Staden har även judiska klasser i förskolan och skolan. Stockholms stad erbjuder också äldreomsorg på finska och det finns ett judiskt vård- och omsorgsboende i staden.

Riktlinjer

Riktlinjerna beskriver stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter och fördelar ansvaret mellan stadens nämnder.

Nationella minoriteters rätt till sitt minoritetsspråk

Utbildningsnämnden ska uppmuntra, utveckla och tillgängliggöra modersmålsundervisningen i de nationella minoritetsspråken. Berörda stadsdelsnämnder ska i samarbete med kulturnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden uppmärksamma och uppmuntra initiativ från de nationella minoriteterna.

Nationella minoriteters rätt till sin kultur

Kulturnämnden ska genomföra insatser för att underlätta sökning av kultur- och utvecklingsstöd och stadens kulturliv ska spegla de nationella minoriteternas kultur och språk. Stadsdelsnämnderna ska vid behov och i samarbete med facknämnder verka för mötesplatser för de nationella minoriteterna. Utbildningsnämnden ska säkerställa att elever får kunskaper om de nationella minoriteternas kultur, språk, religion och historia. Kommunstyrelsen ska uppmärksamma de nationella minoriteternas högtidsdagar.

Nationella minoriteters rätt till information

Kommunstyrelsen ska ansvara för att det finns övergripande information om nationella minoriteters rättigheter översatta till minoritetsspråken samt att delar av stadens hemsida är översatt till de språk som gäller för förvaltningsområdet (för närvarande finska). Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda facknämnder samt stadsdelsnämnder utveckla former för att tillvarata medarbetares kompetens i de nationella minoritetsspråken. Servicenämnden ska tillhandahålla service på språk som gäller för förvaltningsområdet på Äldre direkt och Kontaktcenter.

Nationella minoriteters rätt till delaktighet och inflytande

Kommunstyrelsen ska genomföra gemensamt samråd med samtliga nationella minoriteter och erbjuda samråd med varje grupp var för sig en gång per år samt genomföra extra samråd med det minoritetsspråk staden är förvaltningsområde för (finska).

Nationella minoriteters rätt till förskola och äldreomsorg på sitt språk

Utbildningsnämnden ska i samarbete med minoritetsföreträdare undersöka intresset av förskola på de språk staden ingår i förvaltningsområde för samt tillhandahålla information om rätten till förskola på språket. Stadsdelsnämnderna ska genom förskolan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Äldrenämnden ska i samarbete med minoritetsföreträdare undersöka intresse av äldreomsorg på språk som staden ingår i förvaltningsområde för samt i samarbete med kommunstyrelsen tillhandahålla grundläggande information på språket. Staden ska erbjuda äldreomsorg där hela eller delar av verksamheten bedrivs på

de språk staden ingår i förvaltningsområde för samt på de andra territoriella minoritetsspråken om språkkunnig personal finns att tillgå.

Kompetensutveckling och rekrytering

Kommunstyrelsen ska stödja kompetensutvecklingsinsatser samt i samarbete med berörda facknämnder och stadsdelsnämnder ansvara för att kompetensutveckla sina medarbetare om minoritetslagstiftningen, de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken. Berörda nämnder ska uppmuntra språkkompetens och erbjuda möjligheter till kompetensutveckling i berörda verksamheter, samt arbeta för att rekrytera medarbetare med kunskaper i de nationella minoritetsspråken.

Samordning och uppföljning

Kommunstyrelsen ska samordna arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter i staden samt årligen följa upp berörda nämnders arbete med utgångspunkt från riktlinjerna. Berörda facknämnder samt stadsdelsnämnder ska årligen redovisa sitt arbete i stadens system för integrerad ledning och uppföljning (ILS).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för Strategi och internservice i samråd med berörda verksamhetsavdelningar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar att det tas fram gemensamma riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter för Stockholms stad. Inom förvaltningens verksamheter finns såväl finskspråkig förskola som äldreomsorg på finska, och stöd ges till Sverigefinska föreningen bland annat genom stadsdelsförvaltningens kultursamordnare. Det är positivt att riktlinjerna för och ansvarsfördelningen för detta arbete inom staden tydliggörs och kommuniceras. Förvaltningen instämmer samtidigt i att det finns utmaningar i att rekrytera personal med språkkompetens i berörda verksamheter. Förvaltningen vill även lyfta fram vikten av att det finns tydliga anvisningar för hur uppföljningen av riktlinjerna ska göras samt att den inte blir alltför omfattande.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen.